

GENERAL ASPECTS CONCERNING FORCED EXECUTION OF MOVABLE GOODS

Anișoara Băbălău
Assoc.Prof., PhD., University of Craiova

Abstract: In order for the enforcement procedure to be used, certain conditions provided for by the law must be fulfilled: an enforceable title issued by the competent enforcement body in whose territorial jurisdiction the debtor has its fiscal domicile; the claim be certain and mature; the limitation period provided for by the law has not been met (if this deadline has been met, the tax authority can no longer enforce forced execution).

The forced execution procedure is carried out according to certain general rules established by the Fiscal Procedure Code: For the determination of taxable goods or income of the debtor, the enforcement bodies may use the evidence provided by the Fiscal Procedure Code (documents, expertise, third parties, on-the-spot research); during the forced execution, the forced execution procedures provided by the Fiscal Procedure Code may be used successively or concurrently; forced execution takes place until the sums entered in the enforcement order have been collected. During the execution of the forced execution procedure situations governed by the Fiscal Procedure Code may intervene, which will cause its interruption, suspension or termination.

Any movable property of the debtor subject to certain exceptions provided by law is subject to enforcement. For the individual debtor, the following movable assets, which are necessary for the life and work of the debtor and his / her family: the goods necessary for personal or household use of the debtor and his / her family, can not be executed; movable goods that are used for continuing education and training, etc. In the process of forced execution of movable goods, three stages are underway: identification of movable goods, their seizure, and the capitalization of movable goods.

Keywords: fiscal creditor; tax receivable; tax debtor; movable good; enforcement; notice.

1. Aspecte generale privind stingerea silită a creanțelor fiscale

În domeniul colectării resurselor la bugetul statului, regula de bază o constituie **stingerea voluntară**, prin efectuarea plății de bunăvoie de către debitor. Însă, când acesta nu-și îndeplinească obligațiile prevăzute de lege, iar acestea au ajuns la scadență, creditorul poate apela la mijloace de executare silită¹.

Procedura de executare silită este amplu reglementată de Codul de procedură fiscală, alături de alte modalități de stingere a creanțelor fiscale. Această procedură este efectuată de organul fiscal care administrează creanțe fiscale, cu anumite excepții stabilite prin ordin al președintelui A.N.A.F. și care vizează cazurile speciale de executare silită².

Creanțele fiscale administrate de autoritățile sau instituțiile publice, inclusiv cele reprezentând venituri proprii, se pot aduce la îndeplinire prin executori fiscali organizați în compartimente de specialitate³.

Pentru a putea fi utilizată procedura executării silite trebuie să fie **îndeplinite anumite condiții** prevăzute de lege:

-**să fie emis un titlu executoriu** de organul de executare competent în a cărui rază teritorială își are debitorul domiciliul fiscal; titlul de creanță fiscală devine *titlu executoriu*, atunci când ajunge la scadență creanța fiscală, ca urmare a expirării termenului de plată stabilit de lege.

¹ Emil Bălan, *Drept financiar*, ediția 3, Editura ALL Beck, București, 2004, p. 203.

² Vezi, în acest sens, art.220 alin. 1 și 2 al Codului de procedură fiscală.

³ Art. 220 alin.3 Cod de procedură fiscală.

Titlul executoriu, potrivit Codului de procedură fiscală, este considerat un act administrativ fiscal, care va cuprinde pe lângă elementele obișnuite și unele specifice referitoare la⁴: codul de identificare fiscală; domiciliul fiscal al debitorului; dimensiunea și natura sumelor datorate și neachitate; cadrul legal etc.

-creanța să fie certă și să fi ajuns la scadență. Creanța devine scadentă la data expirării termenului de plată prevăzut de lege sau stabilit de organul competent; este certă atunci când nu există nicio îndoială asupra existenței acesteia.

-să nu se fi îndeplinit termenul de prescripție prevăzut de lege (dacă s-a împlinit acest termen, organul fiscal nu mai poate cere executarea silită).

În procedura de executare silită sunt implicați următorii **subiecți**:

-creditorul fiscal, reprezentat de organele competente ale statului, titular al unor drepturi de creanță, stabilite potrivit legii (**subiecții activiaii executării silite**);

-debitorii fiscali, reprezentați de o persoană fizică sau juridică, în calitate de contribuabili(**subiecții pasivi ai executării silite**);

-plătitorul obligației fiscale. Acesta este o persoană care în numele debitorului are obligația prevăzută de lege de a reține și de a plăti impozite, taxe și contribuții, amenzi și alte sume datorate bugetului general consolidat.

Organele de executare silită sunt organe fiscale specializate ale statului, cu atribuții în colectarea creanțelor fiscale, cărora le-au fost atribuite, prin lege, anumite **competențe**, atât teritorial cât și material.

Procedura executării silite se exercită cu ajutorul **executorilor fiscali**, care sunt împuterniciți în fața debitorilor și a terților prin **legitimație de serviciu și delegație** emisă de organul de executare silită.

Pentru ca procedura de executare silită să fie dusă la îndeplinire, executorii fiscali pot să efectueze următoarele operațiuni:

-să intre în toate încăperile în care se găsesc bunuri sau valori ale debitorului-persoană fizică. În domiciliul sau reședința unei persoane fizice poate să intre doar cu acordul acesteia, iar în caz de refuz, doar cu încuviințarea instanței de judecată, potrivit prevederilor Codului de procedură civilă.

-să intre în incinta de afaceri a debitorului-persoană juridică sau alte incinte unde își păstrează bunurile, pentru a le identifica pe cele ce pot fi executate silit. Dacă debitorul refuză, se poate pătrunde în încăperea în prezența unui reprezentant al poliției sau al jandarmeriei ori al unui agent al forței publice, împreună cu doi martori majori.

-să analizeze evidența contabilă a debitorului în scopul identificării altor persoane care au în păstrare bunuri ale debitorului sau datorează sume de bani;

-să sigileze bunurile care pot fi executate silit;

-să solicite documentele care pot constitui o probă în determinarea bunurilor care se află în proprietatea debitorului;

-să constate contravenții și să aplice sancțiuni potrivit legii⁵etc.

Accesul executorilor fiscali în incinta sau domiciliul debitorilor, persoane juridice sau fizice, are loc între orele 8.00-20.00, în orice zi lucrătoare, cu excepția situației când există pericolul înstrăinării bunurilor(când executorii pot interveni și în zile nelucrătoare și alte ore decât cele amintite mai sus).

Așa cum am arătat și mai sus, **debitorii fiscali** sunt persoanele fizice, persoanele juridice și asocierile de persoane fără personalitate juridică care sunt datoare statului o anumită sumă de bani, stabilite prin creanțe fiscale și neachitate în termenul prevăzut de lege.

⁴ Art. 137, alin. 5 al Codului de procedură fiscală.

⁵ Art 233 alin.3 Cod de procedură fiscală.

În vederea stingerii creanțelor fiscale, debitorii fiscali răspund cu bunurile, veniturile sau valorile din proprietatea lor, atât pentru propriile datorii, cât și pentru cele care răspund solidar alături de alți debitori fiscali.

În cazul asocierilor fără personalitate juridică, debitorii răspund cu prioritate cu bunurile sau valorile urmăribile ce aparțin asocierii, fără să fie excluse și bunurile personale ale membrilor acestora.

Procedura executării silită începe prin comunicarea **somației**⁶, prin care i se acordă debitorului posibilitatea achitării debitului în termen de 15 zile de la primirea acesteia. Somația este însoțită mereu **de un exemplar al titlului executoriu** emis de organul de executare silită.

Dacă în termen de 15 zile de la comunicarea somației, nu se achită datoria sau nu este notificat organul de executare silită cu privire la declanșarea procedurii de mediere, se continuă procedura executării silită. Somația face parte din categoria actelor administrativ-fiscale, care cuprinde date, referitoare la⁷: numărul dosarului de executare; sumele de bani datorate bugetului statului; termenul pînă la care poate achita suma datorată debitorul fiscal; consecințele nerespectării termenului prevăzut de aceasta, la care se adaugă posibilitatea de a intra în **procedura de mediere**. Potrivit Codului de procedură fiscală, somația poate fi comunicată prin poștă, printr-o scrisoare recomandată; înmânarea personală celui somat de către organul de executare silită, ca urmare a prezenței debitorului la sediul autorității fiscale; transmiterea prin fax, e-mail, telefon, cu obligația confirmării primirii de către datornic; prin executori fiscali, potrivit regulilor stabilite de Codul de procedură civilă.

În situația în care debitorul **refuză somația** sau nu poate fi găsit la domiciliul sau sediul său, aceasta se publică în ziare locale sau centrale sau în Monitorul Oficial al României. După publicarea ei, toate actele de executare silită devin opozabile debitorului.

Dovada comunicării somației se păstrează în dosarul de executare și se menționează în evidența organului de executare silită.

Așa cum am arătat mai sus, procedura de mediere⁸ presupune ca debitorul să comunice organului fiscal disponibilitatea de a uza de aceasta, în termen de 15 zile de la comunicarea somației. La actul de notificare, debitorul anexează documente și informații care să dovedească situația sa economică și financiară.

În termen de 10 zile de la notificare, organul fiscal trebuie să organizeze o întâlnire cu debitorul fiscal. Prin procedura de mediere se încearcă clarificarea întinderii obligației fiscale, dacă debitorul are obiecții în legătură cu aceasta, precum și identificarea unor soluții optime de achitare a datoriilor, inclusiv posibilitatea de a beneficia de înlesnirile la plată prevăzute de lege. La acordarea de înlesniri la plată se ține cont de situația economică și financiară a debitorului.

Rezultatul medierii, precum și soluțiile identificate de stingere a datoriilor se menționează într-un proces-verbal. Dacă, în termen de 15 zile de la finalizarea medierii, nu se stinge debitul sau nu se acordă înlesniri la plată, se continuă măsurile de executare silită.

Procedura executării silită se desfășoară după anumite **reguli generale** stabilite de Codul de procedură fiscală:

- pentru determinarea bunurilor sau veniturilor impozabile ale debitorului, organele de executare silită pot utiliza mijloacele de probă prevăzute de Codul de procedură fiscală (înscrieri, expertize, solicitarea de informații de la terțe persoane, cercetarea la fața locului);
- pe parcursul executării silită se pot folosi succesiv sau concomitent modalitățile de executare silită prevăzute de Codul de procedură fiscală;

⁶ Art. 230 Cod de procedură fiscală.

⁷ Art.46 Cod de procedură fiscală.

⁸ Art. 230[^] Cod de procedură fiscală.

- executarea silită are loc pînă la încasarea sumelor înscrise în tilul executoriu, la care se adaugă dobînda, penalitățile și majorările de întîrziere și cheltuielile de executare. Dacă nu este stabilit cuantumul acestora, organele de executare silită le pot calcula și consemna într-un proces-verbal, care capătă valoare cu titlu executoriu. Executarea silită a bunurilor urmăribile potrivit legii, aflate în proprietatea debitorului, se desfășoară în limita a 150% din valoarea creanțelor, inclusiv a cheltuielilor de executare, cu excepția cazului în care patrimoniul debitorului este insuficient pentru acest nivel de îndeostulare a creanței⁹.
- garanția reală și celelalte sarcini reale instituite asupra bunurilor debitorului au un grad de prioritate care se stabilește de la momentul de la care acestea au fost făcute publice, prin toate metodele prevăzute de lege¹⁰;
- executarea silită a creanțelor fiscale nu se perimă.

În perioada derulării procedurii de executare silită pot să intervină situații reglementate de Codul de procedură fiscală, care să determine întreruperea, suspendarea sau încetarea acesteia.

Potrivit prevederilor legale, executarea silită **se suspendă** în următoarele cazuri¹¹:

- a fost aprobată înlesnirea la plată potrivit prevederilor legale, iar ulterior i-a fost comunicată acestuia;
- a fost dispusă suspendarea executării silite de către instanța judecătorească sau de creditorul fiscal;
- în cazuri excepționale, suspendarea executării silite poate fi dispusă de către Guvern pe o perioadă de cel mult 6 luni și o singură dată pentru același debitor, cu respectarea regulilor în materie de ajutor de stat;
- creanțele stabilite prin acte administrativ-fiscale și ulterior contestate potrivit prevederilor legale; executarea silită continuă sau începe după ce actele administrativ-fiscale au rămas definitive în sistemul căilor administrative de atac sau judiciare;
- depunerea unei scrisori de garanție sau a unei polițe de asigurare de garanție de către debitor în termen de 45 de zile de la data comunicării deciziei de stabilire a creanțelor fiscale de către organul fiscal competent. Așadar în cazul contestațiilor formulate împotriva actelor administrativ fiscale prin care se stabilesc creanțe fiscale, inclusiv pe perioada soluționării acțiunii în contencios administrativ, executarea silită nu începe sau se suspendă pentru creanțele contestate dacă debitorul depune la autoritatea fiscală competentă o scrisoare de garanție sau o poliță de asigurare de garanție la valoarea obligațiilor contestate și neplătite la data depunerii garanției. Scrisoarea de garanție sau polița de asigurare de garanție trebuie să fie valabilă minim 6 luni de la data emiterii. Dacă contestația a fost respinsă în totalitate sau în parte, iar scrisoarea de garanție este valabilă, organul fiscal va executa garanția în **ultima zi de valabilitate** dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: contribuabilul nu a achitat datoriile pentru care s-a respins contestația sau acțiunea în contencios administrativ; nu a depus o nouă scrisoare de garanție sau o nouă poliță de asigurare de garanție, iar instanța de judecată nu a dispus, prin hotărîre executorie, suspendarea executării actului administrativ fiscal;

Scrisoarea de garanție sau polița de asigurare rămîne fără obiect în următoarele situații¹²: contestația sau acțiunea în contencios administrativ au fost admise în totalitate; actul administrativ fiscal contestat a fost desființat în totalitate; contribuabilul sau plătitorul achită în totalitate creanțele fiscale; instanța judecătorească admite, prin hotărîre executorie, cererea debitorului de suspendare a executării actului administrativ fiscal. Dacă

⁹ Art. 227 alin.1 Cod de procedură fiscală.

¹⁰ Art. 227 alin.2 Cod de procedură fiscală.

¹¹ Art.233 Cod de procedură fiscală.

¹² Art. 235 alin. 3 Cod de procedură fiscală.

contribuabilul achită doar parțial creanțele fiscale contestate, garanția va fi redusă în mod corespunzător. Pe perioada suspendării executării silite creanțele fiscale nu se sting.

- în alte cazuri prevăzute de lege.

Potrivit Codului de procedură fiscală procedura de executare silită **încetează**¹³ dacă:

- s-au stins integral creanțele prevăzute în titlul executoriu;

- a fost desființat titlul executoriu;

- în alte cazuri prevăzute de lege.

2. Executarea silită a bunurilor mobile

Sunt supuse executării orice bunuri mobile ale debitorului, cu anumite excepții prevăzute de lege. Pentru **debitorul persoană fizică** nu pot fi executate silit următoarele bunuri mobile, care sunt necesare vieții și muncii debitorului și familiei sale¹⁴: bunurile necesare folosului personal sau casnic al debitorului și familiei sale, precum și obiectele de cult religios, dacă nu are mai multe de același fel; bunurile mobile care sunt folosite la continuarea studiilor și la formarea profesională cele necesare exercitării profesiei, inclusiv cele în vederea desfășurării activității agricole, cum ar fi uneltele, îngrășămintele, semințele, furajele și animalele de producție și de lucru; alimentele necesare debitorului și familiei sale timp de două luni, iar dacă debitorul trăiește din agricultură, alimentele strict necesare până la noua recoltă; obiectele necesare persoanelor cu handicap sau cele destinate îngrijirii persoanelor bolnave; combustibilul necesar pentru încălzit și prepararea hranei, socotit pentru trei luni de iarnă; alte bunuri declarate neurmăribile prin lege.

În vederea executării silite a bunurilor mobile sunt parcurse trei etape: identificarea bunurilor mobile, sechestrarea acestora precum și valorificarea lor.

La începutul executării silite, executorul fiscal trebuie să verifice dacă bunurile mobile se găsesc la locul aplicării sechestrului și dacă nu au fost înlocuite sau degradate. Sunt exceptate de la sechestrare bunurile care, prin valorificarea acestora, nu ar putea acoperi decât cel mult cheltuielile, precum și atunci când valoarea este mai mică de 1% în cazul în care creanțele fiscale sunt mai mari de 500.000 lei.

Bunurile mobile sechestrate sunt indisponibilizate de la data întocmirii procesului verbal de sechestrare. Pe perioada sechestrării bunurile mobile nu pot fi folosite de debitor decât cu acordul organului fiscal competent, iar actele de înstrăinare încheiate ulterior sechestrării sunt lovite de nulitate absolută.

Bunurile mobile sechestrate pot fi lăsate în custodia debitorului, a creditorului sau a unei alte persoane desemnată de executorul fiscal, iar uneori pot fi ridicate și depozitate de către acesta din urmă.

Atunci când bunurile sechestrate reprezintă sume de bani în lei sau în valută, titluri de valoare, obiecte de metale prețioase, obiecte de artă, pietre prețioase, colecții de valoare, se ridică și se depun, în termen de 48 de ore de la sechestrare, la unitățile specializate, printre care și unitățile teritoriale ale Trezoreriei Statului, care au calitatea de depozitar ale acestora.

În situația în care custodele este o altă persoană decât debitorul sau creditorul, organul de executare silită îi poate stabili acestuia o renumerație ținând seama de intensitatea activității depuse.

După operațiune de sechestrare, organul de executare silită poate valorifica bunurile prin următoarele modalități: înțelegerea părților; vânzare directă; vânzare în regim de consignatie a bunurilor mobile; vânzare la licitație, inclusiv prin mijloace electronice; alte modalități admise de lege, inclusiv valorificarea¹⁵ bunurilor prin case de licitații, agenții imobiliare sau societăți de brokeraj.

¹³ Art. 234 Cod de procedură fiscală.

¹⁴ Art 238 Cod de procedură fiscală.

¹⁵ Art. 247 alin. 3 Cod de procedură fiscală.

În concluzie, executarea silită a bunurilor mobile este una din modalitățile de realizare a creanțelor fiscale. Poate fi utilizată de organele fiscale simultan cu alte modalități de îndeplinire a creanțelor fiscale, cum ar fi executarea silită prin poprire sau executarea silită a bunurilor imobile.

În cazul bunurilor valorificate prin una din modalitățile prevăzute de lege, cumpărător poate fi o persoană fizică sau juridică care nu are obligații fiscale restante la bugetul statului.

BIBLIOGRAPHY

1. Emil Bălan, *Drept financiar*, ediția 3, Editura ALL Beck, București, 2004;
2. Ioan Gliga, *Drept financiar public*, Editura ALL, București, 1994;
3. Ioan Condor, *Drept fiscal și financiar*, Editura Tribuna Economică, București, 1996;
4. Viorel Roș, *Drept financiar*, Editura All Beck, București, 2006;
5. Dan Drosu Șaguna, Pătru Rotaru, *Drept financiar și bugetar*, Ed. All Beck, București, 2003;
6. Codul fiscal;
7. Codul de procedură fiscală.